KEMINMAA

Keminmaan kunta
Kunnantie 3
94400 Keminmaa
kunta@keminmaa.fi

LAUSUNTO

10.11.2025

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Keminmaan kunnan lausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle hallituksen esityksestä HE 127/2025 vp – laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta

Keminmaan kunta kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen.

Hallituksen lakiesityksen vaikutukset ja muuttunut toimintaympäristö

Elokuun jälkeen toimintaympäristö on muuttunut olennaisesti. Hallituksen esityksellä on ollut välittömiä ja konkreettisia vaikutuksia kaivos- ja metalliteollisuuteen.

Syksyn 2025 aikana Outokumpu on käynnistänyt muutosneuvottelut Tornion tehtaalla ja Kemin kaivoksella, joissa 130 työpaikkaa on vaarassa. Outokumpu on myös ilmoittanut, että harkitsee kromin tuomista ulkomailta ja joutuu arvioimaan uudelleen investointien kohdistamista ja ajoitusta. Outokummun Kemin kaivoksen elinikä tulee lyhentymään hallituksen kaivosmineraaliverolakiesityksen toteutuessa.

Myös Agnico Eagle Finlandin Kittilän kaivos on aloittanut muutosneuvottelut.

Nämä toimenpiteet osoittavat, että hallituksen esityksen vaikutukset eivät ole enää ennusteita, vaan todellisia ja mitattavia.

Hallitusohjelman mukaisesti hallitus edistää kotimaisen mineraali- ja akkuklusterin kasvua puhtaan siirtymän ja Euroopan strategisen autonomian vahvistamiseksi. Hallituksen kaivosmineraalilakiesitys ei ole linjassa hallitusohjelman kirjausten kanssa.

Lakiesityksen vaikutukset Keminmaahan, Meri-Lappiin ja koko Suomeen

Keminmaan kunta korostaa, että esityksen vaikutukset ulottuvat merkittävästi paikallisen elinvoiman, työllisyyden ja kuntatalouden lisäksi koko Suomen teolliseen kilpailukykyyn ja huoltovarmuuteen.

Meri-Lapin alue muodostaa Outokummun teollisen kokonaisuuden ympärille rakennetun vahvan metalliklusterin, jonka toimintaedellytykset ovat nyt uhattuina. Kaivoksen toimintaedellytysten huonontuminen vaikuttaa negatiivisesti Meri-Lapin alueen yrityksiin ja ihmisiin laajasti. Outokummun Kemin kaivoksella käy päivittäin töissä

noin 550 henkilöä sekä outokumpulaisia että palveluntarjoajien työntekijöitä.

Outokummun Kemin kaivos on koko Euroopan ainoa kromikaivos ja merkittävä terästuotannon raaka-ainelähde, jolla on strateginen merkitys EU:n raaka-aineturvallisuudelle. Kaivoksen toimintaedellytysten vaarantamisella on vaikutus Suomen ja Euroopan huoltovarmuudelle ja turvallisuudelle.

Veronkorotuksen ja kuntajako-osuuden vaikutukset

Kaivosmineraaliveron korottaminen 0,6 prosentista 2,5 prosenttiin kasvattaa kaivosten kokonaisverorasitusta huomattavasti. Hallituksen oman vaikutusarvion rinnalla on huomioitava, että toimialan taloudellisessa analyysissä (Geradin Partners 2025) arvioidaan kaivosmineraaliveron, sähköveroluokan muutoksen ja sähköistämistuen poiston yhteisvaikutuksiksi seuraavaa: Yritysten käyttökate heikkenee keskimäärin 6–10 prosenttiyksikköä ja kaivosten kannattava elinkaari lyhenee neljällä vuodella. Vuosittaiset kustannusvaikutukset nousevat 200–370 miljoonan euron tasolle, mikä ylittää moninkertaisesti hallituksen esityksen mukaisen 70 miljoonan euron lisäverotuottotavoitteen. Lisäksi seuraavan 10 vuoden investoinneista, yhteisarvoltaan yli 10 miljardia euroa, kaksi kolmasosaa arvioidaan peruuntuvan. Tämä merkitsee jopa 40 000 henkilötyövuoden ja 1,7–2,4 miljardin euron verotulojen menetystä, eikä staattinen verotuoton lisäys kata negatiivisia vaikutuksia edes 20 vuoden aikajänteellä.

Ennakoitavuus lainsäädännössä yleisesti mutta myös verotuksessa on keskeinen tekijä siihen, että kaivokset toimivat mahdollisimman pitkään alueella eikä esimerkiksi liika sääntely johda siihen, että kaivosten taloudellinen toimintaikä lyhenee.

Myös kaivosten sijaintikunnille ennakoitavuus on tärkeää. Kaivoskunnat vastaavat ympäristövaikutusten, infrastruktuurin rakentamisen ja ylläpidon, asumisen ja palvelujen tuottamisen kustannuksista. Jos verotulot ohjattaisiin esityksen mukaisesti suurimmaksi osin valtiolle, kaivoskuntien kyky kustannuksista vastaamiseen heikkenisi. Tämä vaikuttaisi kaivosten toimintamahdollisuuksiin ja heikentäisi kaivoskuntien elinvoimaa. Kaivosmineraaliveron tulosta merkittävä osuus, vähintään 60 prosenttia tuleekin ohjata kaivoksen sijaintikunnalle.

Lakiuudistuksessa tulee ottaa huomioon, että kaivosten sijaintikunnissa maankäyttö kaivostoimintaan estää maankäytön muuhun kunnan elinvoiman ja talouden kannalta merkittävään toimintaan ja kaivoksen sijaintikunnan kallio- tai maaperässä olevat kaivosmineraalit poistuvat ikiajoiksi.

Kaivosmineraaliveron ohjautumisessa tulee muistaa lain tarkoitus ja alkuperä. Kaivosmineraalivero on korvaus ikiajoiksi maasta pois viedystä mineraalivarannosta.

Keminmaan ja Outokummun yhteiskunnallinen merkitys

Outokummun Kemin kaivos on toiminut alueella vastuullisesti ja pitkäjänteisesti. Yhtiö on panostanut merkittävästi ympäristönsuojeluun, kiertotalouteen ja päästövähennyksiin.

Keminmaan kunnalle kaivos on tärkeä työllistäjä, veronmaksaja ja yhteisöllinen toimija.

KEMINMAAN KUNTA
Kunnantie 3
94400 Keminmaa
kunta@keminmaa.fi

KEMINMAA

Hallituksen esityksen vaikutukset ulottuvat paljon Outokumpua laajemmalle – ne koskettavat koko Meri-Lapin aluetta alihankintayrityksineen ja ihmisineen.

Keminmaan kunnan kanta

Keminmaan kunta katsoo, että hallituksen lakiesityksen taloudelliset, alueelliset ja turvallisuuspoliittiset seuraukset on aliarvioitu.

Keminmaan kunta on tyytyväinen nykyiseen kaivosmineraaliverolakiin, joka mahdollistaa sekä hyödyn kaivoksen sijaintikunnalle että kestävän kaivostoiminnan.

Keminmaan kunnan mielestä kaivosmineraaliverolaissa

1. kaivosmineraaliveron suuruus tulee olla sellainen, että se mahdollistaa kaivosteollisuuden kilpailukyvyn ja kestävyyden ja sen myötä aluekehityksen ja koko Suomen kehityksen
2. kaivosten sijaintikunnan osuus verotuotosta tulee olla vähintään 60 prosentissa
3. kaivosmineraaliveron tilitysmalli kaivoksen sijaintikunnan osalta tulee perustua arvo- ja määrärojaltiin eli säilyä kaivoksen sijaintikunnan osalta nykyisellään.

Keminmaassa 10.11.2025

Keminmaan kunnanhallitus

Hannele Matinlassi

kunnanjohtaja

Mikko Lampela

kunnanhallituksen puheenjohtaja

KEMINMAAN KUNTA
Kunnantie 3
94400 Keminmaa
kunta@keminmaa.fi